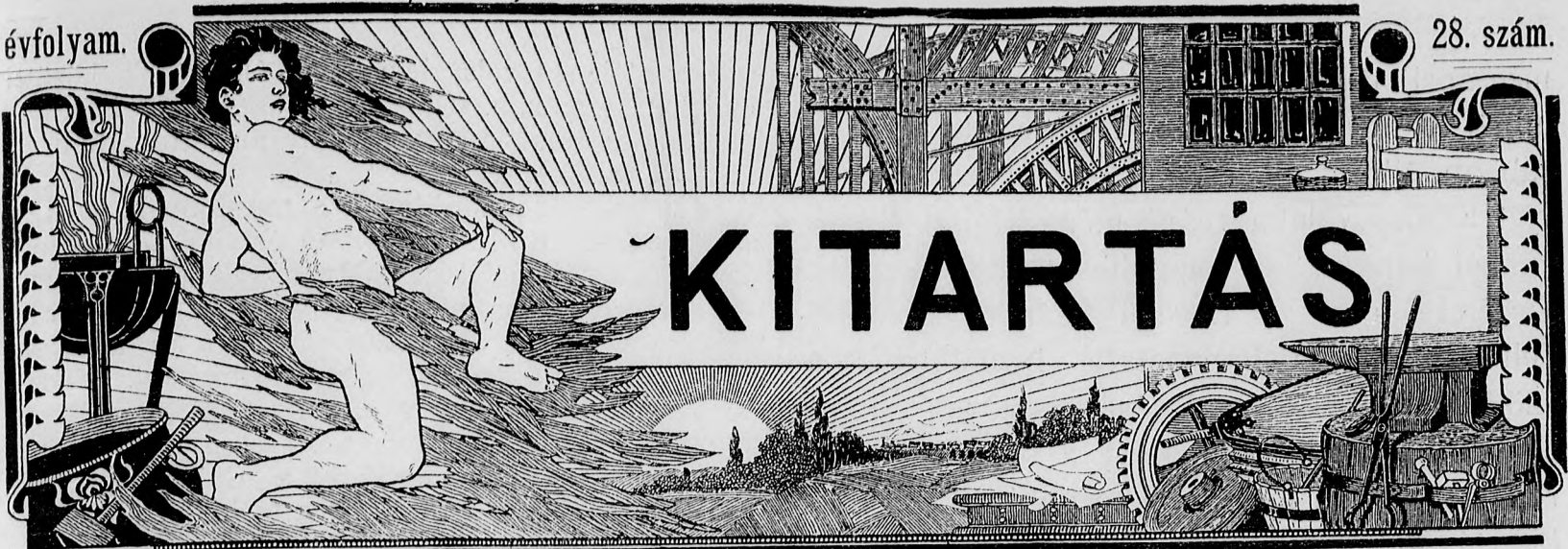

1900

1900. június 13. 1899. október hó 29-én.

I. évfolyam.

28. szám.

Vasutasok, gyári és ipari alkalmazottak és munkások hetilapja.

MEGJELENIK VASÁRNAPONKINT.

Előfizetési díj:
 Helyben és vidéken postaküldéssel 12 frt.
 Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaság*nál 2000 koronára vannak biztosítva.

Felelős szerkesztő:
benedekfalvi dr. LUBY GYULA,
 köz- és váltó-ügynök,
 a m. kir. államasutak titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VIII. ker., Köztemető-út 3. sz.

Szövetkezetünk.

A »Kitartás« szövetkezetének megalakítása, mint tagjaink nagyon jól tudják, eredetileg úgy volt tervbe véve, hogy a jövő év május—június havában fog megtörténni, vagyis főnnállásának egyéves fordulóján. Tekintettel azonban a tagoknak gyors szaporulatára, ami eddig is mutatkozott, mindenképen azon igyekezünk, hogy még ez év vége felé szövetkezetté alakulhassunk, hogy így annál hathatósabban és eredményesebben működhessünk tagjaink, az emberiség jóvoltáért.

Tesszük ezt főképp azért, hogy minél előbb, mint a kereskedelmi- és váltó-törvényszék felügyelete alá tartozó testület működhessünk, másodsorban pedig azért, hogy a rosszakaratu rágalomnak és ostoba híreszteléseknek mielőbb útját állhassuk. Mert a »Kitartás« rágalmozóit és ellenségeit nem némithatjuk el hozánk méltóbban, mint hogyha tudomást sem véve róluk és híreszteléseiről, mielőbb szövetkezetté alakulva működünk. Valóban szinte érthetetlen, mi mindent találnak ki mindazok a szegény emberek zsirján élősködő részvénytársulatok és azok megvásárolt vagy felbujtatott emberei, hogy a nép között bizalmatlanságot keltsenek a »Kitartás« irányában, amelyet minden anyagi érdekre való kilátás nélkül tisztán a humanitás és emberi jótékonyosság érdekében alapított, néhány áldozatot és fáradságot nem ismerő ember. De mi nem

szavakkal, hanem tettekkel czáfoltunk eddig és fogunk ezután is czáfolni. Az a két ötszázforintos segélynyújtás, amit eddig adtunk, valamint a többi apróbb 80—100 forintos segélyek ékeesebben beszélnek minden rágalomnál és híreszteléseknél. Pedig ez még csak az első év, amikor tudvalevőleg csak baleset ellen vannak tagjaink biztosítva. Hát még ha belépünk a második évbe, amikor megkezdődnek a haláleset ellen való biztosítások, megkezdődnek a betegsegélyek, a tagnak felesége halála esetére biztosított segélynyújtások, meg a rendkívüliségek. Csak akkor fogják igazán belátni a »Kitartás« igazán nagy és szent hivatását. Azért felszólítjuk tagjainkat, hogy csüggyenek a »Kitartás«-on olyan odaadó buzgalommal, amilyennel mi csüggyünk, különösen most a megalakulás küszöbén, mert most minden erőnkre, minden buzgalmunkra szükségünk van, hogy nagy és nemes czélunkat elérhessük. Ismertessük, terjeszszük rokonaink, barátaink, pályatársaink és ismerőseink körében a »Kitartás« programját, hogy minél tömegesebben belépve a szövetkezetbe, annál hathatósabban teljesíthesse ez a hatalmas emberbaráti szövetkezet az ő kitüzött feladatát.

A szövetkezetek ereje épen abban rejlik, hogy sok kis ember kezét fogva, filléreiket összerakva, szembeszáll a sors csapásaival s miután megoszlik az áldozat fillérje közöttük, könnyen viselnek el bárminő és bármily nagy csapásokat is. Fogjunk tehát össze s a már

megszorított kezet ne eresszük el többé, mert minél szorosabban tartunk össze, annál biztonságosabban állunk ellen minden csapásnak, amelyet a sors valaha reánk mér. Miniszteri székekből hangzott el legutóbb a szövetkezetek dicsérete s maga Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter hangoztatta legutóbb is a szövetkezetek életrealóságát és jövőjét, mint egyedüli gyógyítószert, mely a szegény emberek jövőjét van hivatva biztosítani. Előre tehát kitartással! Mienk a jövő!

Az amerikai vonatokról.

A napilapok azon híréből kifolyólag, hogy az amerikaiak jelenleg egy óránként 289 kilométer sebességgel haladó vonat megvalósításán dolgoznak, nem lesz érdektelen, az Egyesült-Államok jelenlegi vasuti rendszerével és azon tervekkel megismerkedni, a melyeknek megvalósításán a geniális tengerentuli mérnökök oly sokat gondolkodnak.

Az Egyesült-Államok jelenlegi legnagyobb vasut-hálózata — a legnagyobb részét a Vanderbiltek birtokában levő — »Great Western Pacific Rail Road«, a mely négy vágányon húzódik New-Yorktól San-Francisco-ig, a mely vonal nagyobb távolságot képvisel, mint az Európából New-Yorkba vezető tengeri út, pedig az is 6000 kilométeren felül van. A pálya az okból van 4 vágányra berendezve, hogy míg két sínpáron a tehervonatok, addig a másik kettőn a személyvonatok főnakadás nélkül közlekedhessenek.

A pálya mentén, a minálunk szokásos őrházak, egyáltalán nem láthatók, mert a pálya-ellenőrzést, az állandóan útban levő és a sínekről nagyon könnyen lefordítható treszinák alkalmazottai végzik. Az egyedüli — az egymástól a Praire-Land-eken sok-

szor végtelen távolságban levő állomások közötti épületek — az u. n. »Change hous«-ok, vagyis váltóházak, a melyekben egy személy az automatikusan működő váltókat kezeli.

Nagy gondot fordítanak a mozdonyokra és a személy-szállító kocsik berendezésére. Mozdonyaik kizárólag a philadelphiai Baldwin-czégnél készülnek. Óriási méretűek ezen remek kiállítású lokomotívok, melyeknek külseje állandóan csillog a rajta díszül elhelyezett és fényesre csiszolt sárga réztől. Minden mozdonyon egy harang van, melyet állandóan kongatnak a járó-kelők figyelmeztetésére.

Személyszállító kocsijaik, a Chicagóban készülő u. n. »Pulmam Car«-ok, a technika és a műipar valóságos remekei, melyekből egy-egy példány a mi pénzünk szerint 150—180 ezer forintba is kerül.

A nappali kocsik berendezése, vörös bársony, egymástól kényelem szempontjából távol álló ülésekből áll s a vonatokon csak egyetlen osztályt ismernek, a melyben egyaránt utazik a milliárdőr munkásával, a ki ugyan ott közelebb áll gazdájához intelligencia tekintetében, mint minálunk. Ha pedig a mi pór népünket akarjuk velük összehasonlítani, akkor azok valóságos egyetemi hallgatók a mi parasztunkhoz képest.

A »Sleeping Car«-ok, vagyis az alvó kocsik, föltétlen oda vannak csatolva minden hosszabb járatu vonathoz és azokban a lefekvésért nem kell külön díjat fizetni, nem kénytelen tehát az utas — mint minálunk — tisztátalan kocsik fertelmeiben ruháját tönkre tenni és végre is holtfáradtan, álmosan és feketén, mint egy szerecsen, érkezni meg.

Megjegyzendő, hogy arról is gondoskodnak, hogy az utas ne legyen kénytelen az arcát befekeztető és tüdejét elrontó köszén füstöt élvezni, mert ők nem tüzelnek a M. Á. V. módjára ccenteri és salgótarjáni szénporral, hanem a legkitünőbb anthracit szénnel, a mely jóformán nem is füstöl és azonkívül nagyon magas hőfoku tüzet ad.

A »Dining Car«-ok, vagyis az étkező kocsik berendezései kiállják a párisi Maison Dore-al a ver-

Az utolsó czipó.*)

Hüvös őszi szél fujt, de még hangos volt a mező. Az ugart ellepték a szántóvető emberek, nagyokat rittyentek-csattantak a szíjjistorok, behallott a faluba a mélán mendegélő ökrök biztatása: hé elé, Daru, Virág! Öregebb rend emberek lassan lépegettek elébb, elébb a felhasogatott földeken, a nyakokba vetett zsákból hintegették a piros buzaszemet, következő esztendőnek a reménységét. És szállt az égbe sűrű fohászokodás ahoz a jó Istenhez, ki adja az esőt, az elvetett buzaszemnek életre kelését; a hótakarót, a gyöngye vetésnek tél hidege ellen védőjét s a meleg napot, a rengő-ringó kalász megérlelőjét.

Ott tipegett-tapogott nagyapó is, gyöngye, törékeny teste ingadozott, mint szélben az elkorhadott fa; az ő nyakában is zsák volt, mint a többi em-

bereknek, a kik meg-megálltak, csudálkozva néztek feléje, fejüket csóválgatva; no lám, a »vén huszár« még maga veti el a buzáját. Mellette lépdelt az unokája s unszolta egyre: adja ide a zsákot, nagyapó, nem magának való már a vetés; de nagyapó szeliden elhárítja: hagyjad, fiam, hagyjad, inkább nézzed a kezem s lábam járását, tanuld meg a vetést. Mert ez is tudomány, fiam, de olyan tudomány, hogy könyvből meg nem tanulod. Vannak szántóvető emberek, kik soha meg nem tanulják, de azoknak aztán meg is ismered a földjét messziről: olyan szép tarka-barka virágos.

Hosszan elmélázott nagyapó, aztán folytatta: Engem is a nagyapám tanított szántásra, vetésre. Akkor még a vasekének hire sem volt. Hát annak a sok mindenféle csudamasinának ki hallotta hírét? A nagy urak földjét is faekével szántották, most lám, a legutolsó embernek is vasekéje van... Számolom, számolom, hány esztendeje lehet, mikor engem a nagyapám szántani, vetni tanított. Tizenöt éves ficzko legény voltam... Akkor épen hetven esztendő múlt el azóta, ugy-e? Jól számítottam? — Jól, nagyapó, jól.

Akkor értek a föld végére. Ott megállott nagyapó s az unoka vállára támaszkodott. Föltekintett az égre, nézte sokáig a lemenő napot s a ki látta,

*) Benedek Elek »Csendes órák« című könyvéből.

senyt, bár tulságos tápláló, de izetlen kosztjukra nem a legjobbat mondhatom.

Remekek a vonatok végéhez csatolt, teljesen üveggel körített kocsik, a honnan az utasok a végtelen Prairie síkjait, a Rocky Mountains és a Sierra Nevada csodaszép hegyvidékeit megcsodálhatják.

Ezek ellenében igaz, hogy egy angol mértföld viteldija 4 cent, a mi kilométerenkint 7 krnak, vagyis a mi áraink majdnem négyszeresének felel meg.

A kocsik rugóinak — a melyek a rázást teljesen kizárják — ismertetését mellőzzük és áttérünk arra, a mi a vasút-rendszerben az amerikaiak legfőbb törekvése, a sebességre.

Ha a mi vonataink sebességét szembeállítjuk az övékével, akkor a mieink valóságos bivalyfogatoknak látszanak, mert náluk a tehervonatok óránként 80 kilométer sebességgel haladnak, holott nálunk a gyorsvonat csak 60 kilométert mászik, míg az ő gyorsvonataik 160 kilométer sebességgel haladnak.

Hosszu járatu vonataik sebessége az által is fokoztatik, hogy a csak igen nagy városoknál megálló vonataik csupán addig állanak, míg az utasok föl- és leszállanak, hogy az 500 mértföldenkint változtatott mozdonyok beállítása legfeljebb 2 percet vesz igénybe s hogy útközben a mozdony a vizet a sínek között levő vályuból szedi föl megállás nélkül.

A Kaliforniából gyümölcsöt és a Chicagóból hust szállító tehervonatok a gyorsvonat sebességével haladnak, a mig nálunk az Egerből elindított hevesi dinnyébe Lőrincz belélakozik, mig Pestre ér. (Igaz, hogy az 2 hétig is eltarthat.)

»Time is money«, vagyis »az idő pénz« elve érvényesül a vonatok haladásánál is, mert az amerikaiak még mindig elég kedves az élet ahhoz, hogy a vonaton öszüljön meg, mint mivelünk történik.

Jó volna, ha a M. Á. V. egy pár mérnököt kiküldene ezen vasutak tanulmányozására, s ha a látottakat meg is valósítaná.

csudálhatta: a nap sugarai tündöklő koszorut fontak az öreg szántó-vető fejére. És mintha hallatszott volna mennyei szózat: eredj haza a te öreg társadhoz, hű szolgálóm. Im, koszorut fontam az áldott nap sugaraiból hófehér fejedre: megérdemelted te, ki egy hosszú életen át szántottad, vetetted földjeidet s este-reggel én hozzám fohászokdtál, a láthatatlanhoz.

Hallotta nagyapó a szózatot, ő megértette Istennek a beszédjét s könybe lábadt szemmel rebegette: Áldott legyen a te szent neved, Uram. Megértettem a te intelmedet, az utolsó buzát hintettem az én földembe Legyen meg a te akaratom.

Jaj, az olyan hosszú ut volt mégis, mire nagyapó végig botorkált a földjén Vissza-visszatekintett s bucsuzott a földtől: Isten veled édes jó földem, kit annyiszor megszántottam; kinek a keblét annyiszor telehintém maggal. Többet nem szántlak, nem vetlek, öreg testem kívánja a pihenőt.

S odahaza a vén házban, ha látnátok, bizony velök könyeznétek: két öreg ember sírdogál, egymást vigasztalják s vigasztalván, sirnak, mert az olyan jól esik öreg szívöknek. Isten, Isten, de nagy jót cselekedtél, a legnagyobbat, mikor a könyvet adtad, bánatos szíveknek leghivebb enyhítőjét!

— Igen, igen, nannó, mennyei szózat volt, bi-

A közelgő világvége.

Nem nagy idő mult el, ha az éveket számoljuk, a mióta Camille Flammarion megírta az ő klasszikus munkáját a világvégéről. Lehet mondani, hogy ezt a könyvet ma már minden művelt ember ismeri és hogy az abban foglalt igazságok eléggé megnyugtattak bennünket afelől, hogy a föld halála majd csak évmilliók mulva fog bekövetkezni, amikor éltető alkatelemei a napmeleg, levegő, víz és a többi annyira fogytán lesznek már, hogy a világ nem lesz egyéb egy óriási sirdombnál, eléggé nagy arra, hogy az emberiség egész generációinak csontjait befogadja.

A hiszékenységnek azonban még a modern társadalomban is nagyobb befolyása van, mint a legalaposabb tudásnak és így, ha egy Falb eléggé vigyázatlan volt a világvégét a folyó év november 13-ára megjövendölni, ne csudálkozzunk, hogy az Atlanti-Oczeán mindkét oldalán számosan ájtatos imák között készülnek el az ítélet napjára.

Mit is mondott Falb? Azt, hogy az 1866-ban fölfedezett »Tempel I.« nevezetű üstökös a folyó év november 13-án a csillagászati számítás szerint a földbe ütközik és hogy ennek a rettenetes világkatasztrófának a következményeit ember fia nem igen fogja túlélni. Az ó- és új-világ hírlapjai természetesen mind közölték a szenzációs hírt, mely regénynek inkább beillett volna, mint ujdonságnak. Hányszor rettegett már az emberiség a világ végétől? Az igazság ezuttal is az, hogy a föld, mint minden évben, november közepe felé, ugy ez idén is, a »Leonidák« meteoráramán fog keresztülhatolni, miközben egy ragyogó égi látványosságon kívül a jó öreg föld kinézése egy csöppet sem fog változni.

Az üstökös, melylyel Falb szerint össze fogunk ütközni, Oppolzer bécsi professzor számításai szerint körülbelül 33 év alatt kerüli meg a napot és pályája nagyjában megfelel a Leonidák pályájának. Eddig még nem látták a csillagászok, ami bizonyára azt jelenti, hogy vagy észrevétlenül rohant el mellettünk, vagy pedig még csak ez idén télen vagy a

zonyosan az volt, a ki beszélt én hozzám. A fiatalok kinevetnének, ha mondanám, hogy éreztem a fejemen a koszorut: hetven esztendő jutalmát. De te hiszed, ugy-e, nannó? Ó csak a jó Isten megáldaná utolsó munkámat. Nekünk talán elég is lesz halálig az a buza, a mi az én vetésemből terem... Egy esztendő, kettő, lehet-e már több idő a mi számunkra?

De im, eltelt egy esztendő, eltelt kettő, Isten még nem küldötte el a halál angyalát s apránként fogy, fogyogat a nagyapó vetette buza. Hiszen ha zslugorgatnák, ha senkinek sem adnának belőle! De, Istenem, megtudná-e állani az ő aranyszívök, hogy az idegent is meg ne kínálják, ha hozzájuk vetődik, bár egy karéj kenyérral? És a sok unoka, dedunoka, a kiknek mind a nannó kenyere izlik legjobban, mert nannó »kakas-tejjel s varju-vajjal« süti. Egyetek, aranyos csirkéim, egyetek.

S telik, mulik az idő, új istenáldása hullámzik a mezőn, arany kalászkok hívogatják a népet: jertek, arassatok le. Ragyogó arczczal tódul ki a buzahatárba mind, a ki épkézláb ember, az ég csillagai a földre kerülnek buzakeresztek képében; azután egyszerre csak zúgnak-búgnak a cséplőgépek is, megtelnek a hombárok: nem látsz bánatos arczot, a kinek kevés lett, az is örül. Kevés, de jó.

jövő év tavaszán fog mutatkozni. Elég az hozzá, ez az összeütközés nem fog megtörténni és a nagy közönség mindennek dacára ezután is fog bizni a Falbok és Ledochovszki-k jóslataiban. Mi, művelt európaiak, bizony sokkal elnézőbbek vagyunk ebben a tekintetben, mint a chinai császárok, akik hazug csillagászaikat irgalmatlanul lenyakaztatják.

Sokan lesznek, akik azt fogják mondani, hogy hátha mégis Falbnak van igaza és hogy-hogy nem, egyszerre csak ránk szakad az égből irtózatosséggel egy tüzes égitest és porrá zúz meg elperzsel mindent. Azonkívül még a földgolyó is ezer meg ezer darabra pattanhat szét, akár egy elejtett tányér.

Ezeket a félenkeket is megnyugtathatjuk. Az üstökösök teste is nagyjából csak apró meteorokból áll, amik megégnek, ha atmoszféránkba kerülnek és csak poralakban hullanak alá; mérges gázokat sem terjesztenek, mint egyes tudósok hitték.

Bizonyságul felhozhatjuk, hogy ebben a században már háromszor hatolt át a föld üstökösnek a csóváján és pedig 1819-ben, 1861-ben és 1872-ben, a nélkül, hogy minálunk a földön e miatt baj történt volna.

Az illető üstökösre nézve mindenesetre végzetes az ilyen találkozás. A hatalmas vonzó erejű föld ugyancsak megzavarja őket pályafutásukban és nem egy meteort ránt testükből magához. Ilyen sorsra jutott a Biela-féle 1826-ban fölfedezett üstökös is, mely a föld és a többi égi testek hatása alatt úgy látszik egészen meteor-rajjá változott. Azok a hulló-csillagok, amiket szintén novemberben, de a hó vége felé, 23-ika körül lehet látni, csaknem mind ennek az üstökösnek a testéből származnak.

Igy járt a Lexel-féle üstökös is, melyet a Jupiter-bolygó előbb kis elliptikus pályába kényszerített, aztán egészen kidobott a naprendszerből. A hatalmas, földünkönél majd 1400-szorosa nagyobb égitestnek ez a találkozás persze mitsem ártott.

Épen úgy nekünk sem lesz bántódásunk november 13-án és akik erre a terminusra már meg-

csinálták végrendeletüket, jól fogják tenni, ha hamarosan ismét visszaszivják.

Egy szép csillaghullásnak leszünk szemtanúi, aminőt 1799-ben, 1833-ban és 1866-ban is láttak november 12-ike és 15-ike között. A közbeeső években ezek a hullócsillagok ritkábban mutatkoztak.

A múlt évben itt Budapesten igen keveset lehetett látni, az idő sem volt kedvező. De másutt sem voltak szerencsésebbek. A bécsi csillagvizsgáló a Semmering-re küldött egy expedíciót, Párisban Hansky csillagász több társával léghajóból figyelte meg a tűneményt, ahol a nagy magasság következtében irigy fellegek nem gátolták a kilátást. Mindamellet mindkét helyen nem láttak sok meteort; Hansky összesen vagy huszat számlált. Ezt a silány eredményt különben előre megmondta Kerberich berlini csillagász, akinek számításai szerint a legtöbb »Leonidát« a Szaturnusz bolygó ragadta magához, több mint száz millió kilométer távolságban.

Az idén a bécsiek, akiknek a Treit-féle másfél milliós alapítvány áll rendelkezésükre, Weisz Edmund obszervatoriumi igazgató vezetésével Indiába mennek a tűnemény sikeresebb megfigyelésére. Miután ez idén a föld a raj zömével találkozik, minálunk is előreláthatólag remek csillaghullásban fogunk gyönyörködhetni, bár a csaknem teli hold világossága (november 17-én holdtölte) zavarólag hat.

Miután az Oroszlán csillagképe, amelyből ezek a meteorok kisugároznak, a mi vidékünkön csak későn kel, az égi tűzijátékot csak éjjel után lehet majd megfigyelni; a legsűrűbb csillaghullás november 15-én hajnali egy órára várható — ha az idő mostohasága meg nem gátolja a megfigyelést.

Ami pedig a világ végét illeti, csak bizzunk szent Flammarión jóvendülésében; addigra, amíg az ő jóslata bekövetkezik, úgy is régen nem leszünk már.

Alsó malom, felső malom éjjel-nappal zúg, zakatol, nem győzi a molnár számba venni a temérdek zsákot. Ha így tartana egész esztendőn át!

Mindenkinek van új buzája a malomban, csak nagyapóéknak nincs.

— Mig tart a régiben, nem kell az új, mondja nagyapó.

— Nem, nem, mondja nanyó is. Az újat már nem maga vetette . . . Nem kell, nem.

Mindenféle hiányosságot találnak az új buzában. Látszik, hogy cselédember vetette. Mit bánja az, ha konkoly is a fele. Lám, a nagyapó buzája olyan, mint az arany. S milyen tiszta, pedig nem rostálták. Ez meg kuporodott szemü, szintelen, szemetes.

Meg-megkérdi nagyapó: — Van-e még a régi-ből, nanyó? Eltart-e bár karácsonyig? Nanyó megreppen, de nagyapó nem veszi észre, olyan vidáman mondja: ó, hogyne! Eltart az meg tavaszig is.

— Akkor engem kiszolgál . . . mondja nagyapó s megnyugtatta ez a gondolat, bár a halál jár a nyomában.

Csak a nanyó s a jó Isten tudja, hogy a hombár, a melyben a régi buza volt — üres. Hogy e héten kaparta föl a fenekéről az utolsó vékányit. Mely szerencse, hogy nagyapó nem tud fölmenni a

létrán és sejtelve sincs arról öreg szívének, a mi ott a hombár mellett történt. A mikor az öreg asszony kisöpörte az utolsó szemet is s ráborult a zsákocskára: az utolsó! az utolsó! Nem lesz többet ilyen buzám soha, soha! Óh áldott jó öreg gazdám, az utolsó buza, a mit a te kezdeddel vetettél!

Mint egy drága halottat, úgy siratja szegény öreg asszony az utolsó véka buzát. Könyezve adja át a molnárnak, könyezve veszi át a lisztet, könyeivel dagasztja a tésztát — az utolsót a nagyapó buzájából.

— Nanyó, maga sirt, mi lelte?

— A kinek sok gyermeke s unokája van, mindig van siratni valója . . . s kegyes hamissággal elámitja a nagyapót.

Hanem . . . hanem, a mikor az utolsó czipó kerül az asztalra, nem tud tovább uralkodni öreg szíve nagy fájdalmán, zokogva borul nagyapó kezére és csókolja sokáig: áldott jó kezem, áldott jó kezem!

— Nanyó . . . no, no, nanyó csendesüljön. Ez az utolsó, ugy-e? Az, ugy-e? Érzem. Megéreztem . . . Isten akarta így, hogy hosszúra nyuljon életünk. No, no, ne sirjon nanyó. Szeljen az utolsó czipóból nekem is. Kicsit, kicsit . . . hadd maradjon holnapra is . . .

A burok Natálban Glencoe mellett egy csatát vesztek, a melyet nem fognak egyhamar kiheverni. Ezelőtt körülbelül egy héttel történt, hogy a burok egyesültek az oránziakkal s megkezdték a rendszeres hadműveletet az angolok ellen. A Laing's Necken át Natálba fordult bur főtábor, amelyet Joubert fővezér vezetett, Newcastle megszállása után két részre oszlott: az egyik sereg, a nagyobbik, keletnek tartott, hogy elfoglalja felső Natál két legerősebb hadi pontját, Glencoe-t és Dundee várát; ez a sereg körülbelül kilencezer burt számlált s soraiban nem volt sok az oránzi. A másik sereg az oránziakkal megerősödve, Ladysmith elé vonult. Hogy melyikkel ment Joubert, nem tudni. Ladysmithet White parancsnokló-tábornok védte, míg Glencoe és Dundee védelme Symons tábornokra volt bízva; az első helyen pedig négyezer főből állott az angol tábor. Ugy volt tervezve, hogy a burok egyszerre támadják meg mind a három helyet s hogy egyik angol sereg a másikkal ne tudjon semmit, a burok Ladysmith és Glencoe között szétrombolták a távirót, Ladysmithet azonban még nem támadták meg, mert csapataik, melyeket a közeli vidékek kikémlésére küldtek, még nem egyesültek a város alatt. Glencoe és Dundee ellen már támadást intéztek egy hegyről, a mely a városok fölött fekszik. Kora reggel megszóltak a bur ágyuk, összesen öt ágyujok volt a buroknak, nem csekély meglepetésre a dundeei és glencoei táboroknak. Symons tábornok Glencoe-ből tizenhárom ágyut irányított a burok felé s rövid idő alatt elhallgattatta a bur ágyukat. Azután kivezényelte a seregét a sikságra, innen is folyton lövetve a bur táborát. A burok ezt a tüzet már nem állták ki s a hegy oldalán levő erdőbe hátráltak. Symons tábornok erre három ezredével rohamban a hegyen termelt s néhány órai elkeseredett véres csata után elfoglalta a hegyet a bur ágyukkal együtt. A burok hősiességgel harcoltak s valami háromszáz angolt ölték meg; az ő veszteségüket még nem lehetett megállapítani. Mennyi bur harcolt Symons tábornok háromezer embere ellen, biztosan nem lehet megmondani. Az ütközetről érkezett hivatalos jelentések szerint az ostromló sereg négyezer főből állott, míg más ötezer a közelben volt s sietett már Glencoe felé. Ugy látszik azonban, megkésett, mert mire odaért, a csata sorsa el volt döntve s az első bur sereg is elmenekült.

A glencoei csata volt a burok első nagy és érezhető veresége Lesz-e hatása a csatának a háboru további sorsára, nem tudni, de valószínű, mert azt mutatja, hogy a Natálban levő angol csapatok még így, segítség nélkül, is elég erősek arra, hogy a burokat megverjék. A nehéz angol tűzérősséggel a burok nem tudják kiállani a harcra; ott, ahol szemtől-szembe embernek ember ellen kell harcolni, a burok elsőbbségben vannak, de ahol nyílt, nagy ütközetet kell megküzdeni, előre kidolgozott stratégiai terv szerint, ott a burok elmaradnak. A vereség híre mindenesetre el fogja kedvetleníteni a délre operáló bur sereget is, a mely szintén támadásra készül Ladysmith ellen. Ha a burok itt is elvesztik a csatát, akkor Natálban leáldozott a szerencseszallaguk, mert az angolok nem engedik őket újra

egyesülni. Ha még hozzá Durbanból megérkeznek az indiai s egyéb segítségcsapatok, a burok el vannak veszve. A glenacei csatában elvesztettek öt ágyut, a mi pedig rájuk igen nagy veszteség, mikor Natálban mindössze harmincz ágyujok van. Azonkívül a burok nem elég körültekintők és tapintatosak. A nyugoti harctéren ezért estek az angolok kelepczéjébe, a kik melinit-aknákat ástak Mafeking körül s a fölrobbant melinit ezerötszáz burt ölt meg. Erről a katasztrófáról újabb részletek nem érkeztek, aminek az oka különben az, hogy Mafekingből táviratozni semerre sem lehet s lehetséges, hogy a katasztrófa nem is volt oly nagy, mint a milyennek a Londonba érkezett hírek festik.

Angliát a háborun kívül természetesen alig érdekli valami. Csak *Oroszországra* ügyel, a hol a burok érdekében megindított mozgalom már tettekben is készülő kifejezést nyerni. Orosz egészségügyi csapatokat akarnak leküldeni Transzválba s toborozzák már a burok számára az önkénteseket. Egy előkelő orosz újság fölveti az eszmét, hogy Oroszország és Franciaország egyezzen meg Németországgal s szabjanak határt az angolok terjeszkedésének. Egy másik orosz lap azt írja, hogy a hatalmak nem fogják megengedni, hogy Anglia Transzvált bekebelezze.

Valami más nevezetes politikai esemény a világon most nem történik. Az angol hivatalos körökben néhány héttel ezelőtt nagy föltűnést keltett, hogy a finnországi, viburgi angol konzul lemondott. *Balfour*, a kit az alsóház minapi ülésén e miatt meginterpelláltak, azt válaszolta, hogy a konzul hozzá intézett levelében azt írja, hogy ha nem engedik meg neki, hogy Finnország politikai életében részt vegyen, nem hajlandó állásában többé megmaradni. Már pedig akárhogy veszik a dolgot, mondotta kommentárképen *Balfour*, lehetetlen megengednünk, hogy az orosz alattvaló, a ki az orosz kormány ellen való agitációban részt vesz, tovább is brit konzul maradjon. *Balfournak* ezt az udvariasságát Pétervárott úgy fogják föl, hogy *Balfour* hizelegni akart vele Oroszországnak.

A német császár Angliában. Az egész európai közvéleményt foglalkoztatja most Vilmos császárnak tervbe vett látogatása.

A »Hamb. Nachr.« erről így ír:

Egybehangzólag jelenti két nagy lap, hogy a német császár november 18-án Albert slezwig-holsteini herceg kíséretében Angliába utazik. Angol lapokban is találunk közleményeket, a melyek e látogatásnak részleteire vonatkoznak. Hogy e jelentések megbízhatóbbak-e, mint azok, a melyek a császár utjáról eddigelé terjesztettek és később megcsáfoltattak, majd kitűnik. Mi nem zárkozhatsz el annak megjegyzése elől, hogy a császárnak angolországi útja a jelenlegi viszonyok közt nemcsak Németországban keltene meglepetést, nemcsak ott találkozónék kellemetlen kételyekkel, hanem a külföldön is félremagyaráztatnék. Igaz, a császár Hamburgban beszélt arról a »tiszteletről«, melylyel nekünk németeknek az idegen államok fejlődése iránt viseltetnünk kell, ez azonban bizonyára nem vonatkozhatik Angliának délafrikai politikájára: mert a buroknak a tervezett megtörése nem egyéb, mint csak egy rablóhadjárat, arany- és hatalomvágyból eredő vállalkozás, a mely erkölcsi tekintetben ugyanazon az alapon áll, mint Jameson transzvali betörése, amelyet a császár annak idején, az ő ismert táviratában annyira elítélt. Nem hiszszük, hogy a császár most, a mikor a háboru már megkezdődött,

Angliába menne. Mit tartsunk ez esetben azokról a hivatalos kijelentésekről, hogy Németország föltétlen semlegességet fog tanusítani? Ezt az utat mindenki annak magyarázná, hogy Németország Angliának fogja pártját a délafrikai konfliktusban. Ezt azonban a császár nem akarhatja.

A »Temps« ezzel szemben így vélekedik:

»Kitört a háború az angol birodalom és a délafrikai köztársaság közt. Ha a német sajtónak még hivatalos hangjából is következtetni lehet, Németország nemzeti érzése egyszerűen ellensége Angliának. Hire kelt, hogy a német császár angolországi útja elmarad és ebből már sok következtetést vontak le a császárnak politikai magatartására nézve is.

Most újra az hírlik, hogy az utazás elmaradásáról sohasem volt szó és a legjobb források tudni vélik, hogy a cumberlandi herczeg egyidejűleg lesz ott az udvarnál, Viktoria királynő pedig föl fogja használni az alkalmat, hogy unokáját a hannoveri ház képviselőjével kibékitse. Ha ez igaz, úgy II. Vilmos császárnak látogatása kétségbevonhatatlan bizonyítéka annak, hogy Anglia és Németország közt félremagyarázhatatlan megállapodás létesült a délafrikai ügyekben. Hogy a császár mit határoz, azt nem tudhatjuk. Szemeinkben a dolog lényege az, hogy a barátságos közeledés ezzel megkezdődik. Tapasztalt emberek vagy politikusok győződhetnek meg arról, hogy hosszú időre lehetetlen már a három hatalom közt a mesterséges egyensúlyt fentartani.

ISMERETEK TÁRA.

A kötőgépek.

Mikor a tizenhetedik században W. Lee családja azzal tartotta fenn magát, hogy Leené harisnyát kötögetett, a gyengélkedő férj megsajnálta a feleségét, hogy oly sokat kell dolgoznia s feltalálta a kényszerkörülmények hatása alatt a kötőgépet. Ez azon az elven alapult, hogy a tűknek volt egy fogantyúja, amelybe egy kétágu villa mindig új meg új hurkot rakott bele. Azóta több mint kétszáz év múlt el. Készítettek sokféle kötőgépet, olyant is, amelyik óránként harmincz pár harisnyát megköttött, de ezeknek a gépeknek megvolt az a nagy bajuk, hogy mindig ugyanakkora harisnyát, ugyanolyan vastag pamutczérnából készítettek s a méreteket nem lehetett változtatni, úgy hogy külön kellett gyermekharisnyát, külön téli, külön nyári harisnyát készítő gépet csinálni. Mint a »La Science« francia szaklap írja, a kötőgépek eme gyöngéjét megszüntette egy amerikai technikus, amennyiben a W. Lee-féle gépet úgy tökéletesítette, hogy az óránként 25 pár harisnyát képes termelni, s emellett kisebb, nagyobb, vékonyabb, vastagabb harisnyát is lehet vele készíteni, sőt keztyűt, pénzes zacskót s egyéb kötött tárgyak előállítására is lehet használni. A neve universális kötőgép. A hajtó kereke percenként 400 fordulatot tesz.

A szappan-háború.

I. Károly, angol király, akinek mindig kevés volt a pénze, többek közt a szappant is monopolizálta, az alatt az ürügy alatt, hogy a szappanfőzők

rossz árút liferálnak. A polgári szappan azonban életre-halálra hadat üzent az udvari szappannak és amikor ennek gyártását egy pár kegyelt nemesnek adták ki, akiket soapboilersnek neveztek el, akkor a régi gyártmány az újat azzal vádolta, hogy a fehéreneműt elrontja és a mosónék kezeit fölmarja. A nemes szappanfőzők ezzel szemben azt hirdették, hogy a régi gyárosok az új gyárosok szappanába csalárd módon veszedelmes idegen anyagokat kevertek. Nagy volt a botrány és a lárma, elvi kérdést csináltak belőle, hogy melyik szappan hát a jó, ennek eldöntését a királyné mosónéjára bízták és ez persze — mit is tehetett volna mást — az udvari szappant mondta jobbnak. Hanem mikor jobban megvizsgálták a dolgot, kitűnt, hogy az okos asszony maga is a régibb gyártmányu szappant használja és az udvar általános gunyolódás céltáblája lett. Az asszonyok közt valóságos lázadás ütött ki, két tábor, az új és a régi szappan pártja állt egymással szemben és négy hétig elkeseredetten folyt a harc, míg végre a lordmayor is beleavatkozott, hogy a szappankérdésben rendet csináljon. London város tanácsa ünnepeles ülésben elhatározta, hogy magán a városházon kézmosási napot tűz ki, hadd legyen ez az ellenséges szappanok versenye és hadd tűnjék ki, melyik a jó, melyik ér többet. De ezzel a határozattal a városi tanács ugyancsak megjárta. London összes városrészeiből hatalmas rajokban vonultak az asszonyok a városháza elé és olyan pokoli lármát csaptak, hogy a városi tanács a szappanzsürivel együtt elrémült és megszökött. A király, amikor híret vette a dolognak, maga elé hívatta a polgármestert és keserű szemrehányásokkal illette, hogy megtagadva a köteles alattvalói hűséget, ellenségeinek a szekerét tolja. A famózus szappanháborúnak csak a királylyal együtt lett vége. Amikor ennek a fejét 1549-ben leütötték, ez udvari szappan is megbukott és azóta egész Angliában a polgári szappan uralkodik.

Emberi mormoták.

Meglepő dolgot közöl Pskov orosz kormányzó-ság statisztikai hivatala. Eszerint az orosz paraszt az olyan kerületekben, hol a rossz termés miatt gyakran van éhínség, megtalálta a módját annak, hogy bizonyos állatok módjára téli álomba merülve, védekezzen az éhség ellen. Mihelyest valamely család fő az ős végén azt látja, hogy gabonakészlete a következő évre nem lesz elég, előkészületeket tesz rá, hogy az összes családtagok napi porcióját meg rövidítse. Minthogy azonban tapasztalásból tudja, hogy ez az egészséget megtámadja és a hosszú téli éhezés annyira elgyöngitené őket, hogy tavasszal a mezei munkát se volnának képesek elvégezni, arra tökéli el magát, hogy családostul téli álmat fognak aludni. Az egész ház népe 4-5 havi tartamra lefekszik a kályha közelébe és a jelszó az, hogy kerülve minden fölösleges mozdulatot, lehetőleg sokat kell aludni. Csak azért kelnek föl, hogy a gunyhót befűtsék és egy darab vízbe áztatott fekete kenyeret egyenek. A kályha körül kinyújtózva, teljes mozdulatlanságban, így vegetálnak ezek

az emberek egész télen át, talán nem is gondolkozva, vagy ha igen, egyetlen gondjuk csak az, hogy állati melegükből mentől kevesebbet emésztszenek. Minden mozgás meleget von el a szervezettől és az étvágyat szükségkép fokozza, így jobban fogyna a kenyér és a gabonakészlet nem tartana el a következő aratásig. A szegény paraszt tehát ösztönszerűleg alszik, hogy ezt kikerülje. Homály és esőnd van a kunyhóban, melynek legmelegebb zugában a család tagjai együtt téli álmodat alusznak. Az ideai éhség alatt az orosz sajtóban több ilyen esetet említettek föl, de eddig nem tudták, hogy a »lejka«, mint ahogy Oroszországban ezt a téli álmodat nevezik, egy nemzedéken át kifejlődött rendszer, mert ezek a parasztok lassankint hozzászoktak ahhoz, hogy a fél adagot rendesnek, a teljes jóllakást pedig elérhetlen ideálnak tekintsék. Az éhséget olyan kellemetlenség számba veszik, melyhez a téli álmodat által alkalmazkodnak. Orosz kutatók körében a dolog nagy érdeklődést kelt és az illető vidéken lakó orvosoktól most fölvilágosításokat kérnek, hogy a parasztok téli álma hasonlít-e az állatokéhoz, melyeknek a teste ezalatt lehül és bizonyos merevségbe esik.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Az új országháza

építését idestova befejezik. Immár tizenöt esztendeje dolgoznak a századokra szóló épületen.

Az új országháza hazánkunk legnagyobb szabású épülete. 17,745-45 négyszögméter területet foglal el s ez a roppant hely az udvarok 2417-53 négyszögméternyi területét kivéve, mind be van építve. Más mértékkel az új országháza kétszázhetven méter hosszú és 126 méter széles. Főbejárója a Nádor-uteza mentén csinált park felől nyílik s ez a jobb- és baloldali nagy kapukkal egyetemben a tágas előcsarnokba vezet. Az oszlopos előcsarnokból a diszlepcsős csarnokba jut az ember. Ez a pompával teli diszlepcsős előcsarnok a hasonló pompájú felső előcsarnokba visz, amelyből jobbra a főrendiház, balra a képviselőház ruhátára nyílik. A lépcsővel szemközt van a nagy kupolacsarnok. A diszlepcsős házból a kupolacsarnoknál jobbra a főrendiház, balra a képviselőház üléstermeibe juthatunk, melyeket pompás és kényelmes folyosók vesznek körül. A palotának a Duna felől való oldalán vannak a két ház közös éttermei, társalgó- és olvasó-termei. Mindkét ház elnökének és háznagyának három szobája lesz: dolgozó-, fogadó- és hivatalos szobája. Ezek a szobák közvetlenül az üléstermek mellett vannak. Ugyancsak minden miniszternek lesz külön-külön dolgozó- és fogadóterme. Ezek a főkapu fölött levő delegációs terem körül csoportosulnak és külön lépcsők visznek hozzájuk. Az új országház félelemletének középső részén lesz a könyvtár és a levéltár, a többi részét pedig az olvasótermek, a gyorsírók és a hírlapírók kényelmes helyiségei foglalják el. A földszinten a főbejáró körül lesz a posta- és táviróhivatal, a pénztár, az osztálytermek, az iktató- és kiadóhivatal és a házgondnok lakása. A képviselőház üléstermét négyszázhatvanegy ülőhelyre rendezik be. A főrendiházban háromszázhuszonnégy ülőhely lesz, tehát szintén jóval több, mint most. Mind a képviselőház, mind pedig a főrendiház üléstermében két sor karzat lesz a közönség számára,

melyekhez négy-négy lépcső vezet föl. A képviselőház karzatain 390, a főrendiház karzatain 414 kényelmes ülőhely lesz. Az épület belsejében százhatvankét szobor lesz, a külsején pedig kilenczven. Az épület északi kocsimegállójának földszinti magasságában Árpád szobra két allegorikus alak között a honfoglalást jelképezi; a déli kocsimegállónál ugyanabban a magasságban van Szent-István király szobra, amely a mellette álló két allegorikus alakkal a honalapítást jelzi. Árpád szobra fölé az északi oldalon a hét vezér szobra jön, a dunai homlokzaton pedig a vezérek és királyok szobrai Árpádtól V. Ferdinándig időrendben sorakoznak egymás mellé. A város felőli oldalon Erdély fejedelmei, kiváló országnádoraink, hadvezéreink és államférfiaink foglalnak helyet. A főbejáró nyílt csarnoka fölött Nagy Lajos és Mátyás király szobrai vannak. Ugyancsak a főbejáró fölött levő ormon az állam nagy czimereit, alatta a Szent-István koronájához tartozó orszákok külön czimereit, a város felől való homlokzat párkányai alatt pedig a megyei törvényhatóságok és szabad királyi városok czimereit helyezték el.

Erdélyi műkincsek a párisi kiállításon.

Az erdélyi szászok között, különösen a templomokban sok régi műkincs maradt fenn a régi századokból. A kőfallal kerített templomerdők viharos századokban nemcsak a népnek nyújtottak menedéket az ellenség ellen, hanem jól megóvták az elpusztulástól a műkincseket is. Ez az oka, hogy a szászok jobban megőrizhették műkincseiket, mint a magyarok. A szász műkincsek egy részét bemutatják az 1900-iki párisi kiállításon is. Lukács Béla, a kiállítás magyar osztályának kormánybiztosa, erre való tekintettel, a műkincsek kiválogatása végett szász és magyar tagokból álló vegyes bizottságot kért fel, mely nemrég kezdte meg tanulmányozó körutját a szászok földjén. A bizottság már eddig is rendkívül érdekes műkincseket válogatott ki, melyek között nevezetesebbek a következők:

Nagy-Szeben város fegyvertárából I. és II. Rákóczy György, továbbá Apafi Mihály erdélyi fejedelem hadi lobogói, hat tárcsapais és hat lobogós hadi kopja. A nagyszebeni ág. ev. templomnak műkincsei közül a többi között a Hann Sebestyén, XVII. századbeli híres ötvös készítette remek fedeles kupa, melynek egyik oldalán Sába királynőjét, a másik oldalán Salamon itéletét ábrázoló művészi dombormű látható. Nagy-Szeben vidékén leghiresebb és leggazdagabb kincse van Nagy-Disznód (Heltau) templomának, melyet, a hagyomány szerint, viharos időkben a templomba befalazva őriztek s rendesen csak a két gondnok (Kirchenvater) tudta a kincsnek hollétét. A legértékesebb ezek között egy nagy, aranyozott ezüst XV. századbeli ereklyetartó feszület gyöngy és zománcz ékítéssel. Krisztus keresztrefeszítése, két oldalt s fent angyal alakok domborműveivel, oldalában állítólag a Krisztus keresztfájából való darabokkal és a megváltó ruhájából való szövettarabbal. (Értéke 25,600 frtra van becsülve.) A másik rendkívül értékesebb darab egy XV. századbeli monstrancia, font aranyba foglalt hegyi-kristály helyekkel. (Értékét 15,000 frtra becsülték.) A kelyhek sorozata a XIV. századon kezdődik s minden évszázadból egy-kettő, köztük Hann Sebestyéntől egy czibórium s egy fedeles kupa. A fogarasi református egyháznak értékes műkincse az istenes Bethlen Kata grófnő maga-himezte szószék-terítője sárga selyem alapon selyemvirágokkal, a maga és

férje, gróf Teleki József czimerével. Brassóban a városházán levő gyűjteményben legérdekesebb a régi főbirói háromszögletű diszpallos 1549-ből (1000 frtra becsülik), továbbá szintén XVI. századbéli hóhérpallos. A Barcaságban a legérdekesebb műkincs a szentpétervári kora-gótstilű kehely, melynek nyélgombján csucsives tornyos baldachinok alatt szentek alakjai állanak. Segesvár vidékén más irányban volt gazdag eredménye a kutató körutnak. Segesvárt, amely asztalos munkával ma is messze vidéket lát el (a tulipános festett butorok Szeben vidékén is Segesvárról valók), a XV—XVI. században magas fokon állott a fafaragó-művészet s ebben az időben ott és a vidéken számtalan művészi faragványu ajtó, templomi karszék, oltárdísz, láda stb. készült. A Nagy-Küküllő, Kis-Küküllő s ezek mellékvölgyeiben fekvő városok és falvak templomaiban sok helyütt igazi művészettel faragott, diszitett templomi karszék láthatók. A fafaragás egyik kiváló műremeke a berethalmi templom sekrestye-ajtaja, melynek gyönyörű berakott művü (intarsia) építményei felett egy czimerben a templomot építtető János plébános czimere van kirakva s felette 1515. évszám. Ennek a zárókészüléke is valódi mestermű, kerekcsapokkal s mind a négy oldalán kinyuló, összesen 24 tolózárral. Becsesek a szász templomok 2—300 éves szőnyegei, melyekből a brassai templomban közel száz darabból álló kollekczió talán Európa legnagyobb e nemű gyűjteménye.

A walesi herceg élete.

Kevés embernek van fogalma arról, hogy a világ egyik legnépszerűbb férfianak, a walesi hercegnek milyen horribilis összegre van az élete biztosítva. Ebben a tekintetben első helyen áll a föld összes élői között. Az ő halála az angol, német, francia és amerikai biztosító társaságoknak két millió fontba (husz millió forintba) kerülne. A legkülönösebb azonban, hogy a herceg életét ezenkívül körülbelül tizenkét millió koronára olyanok biztosították, akik őt talán sohasem látták. Mert valahányszor a herceg egy újabb biztosítás kötésékor orvos által megvizsgáltatta magát, az illető társulatnál sokan szereztek maguknak a herceg életére szóló kötvényeket, vagy pedig drága pénzen megszerezték az orvosi bizonyítvány másolatát és avval egy más társulathoz mentek. Minthogy az életvidám hercegnek eszeágában sincs egyelőre a meghalás és a díjak meglehetősen nagyok, a társaság bevételei sokra rugnak. A szerencsétlen Frigyes császár halálára is sokan spekuláltak. Halála alkalmával a társaságok közel tizenkét millió forint biztosított összeget fizettek ki.

Kutyahűség.

Igazán megható, hogy az emberek a kutyahűség hány példájáról tudnak szép kis történeteket elmesélni. A kutyák öngyilkossága, a kutyák elhervadása egészen természetes dolog, ha a gazdájuk meghal. A megnősülő ifju kutyájának elbujdosása sem tartozik a ritkaságok közé. Most egy német ujságban olvassuk a következő kutyahistóriát:

Nemrég öngyilkos lett Neusiedl városka tanítója. Kutyáját, egy kedves kis borzebet, a tanító halála után a halottas szobából nem tudták kikergetni. Hűségesen ott maradt a ravatal mellett. A mikor a halottat kivitték a temetőbe, a kíséretben ott volt a kis kutya is, amely folyton a halottat vivő kocs mellett szaladt. Erőszakkal kellett a sirtól elvinni és

akkor is kétségbeejtően vonított. Napokon át a város kivül folyton azokon az utakon bolyongott, ahol a gazdája szeretett életében sétálni. Becsalogatták házakba, de sehogysen tudták a kutyát rábírní, hogy betérjen. Amikor a tanító egyik fivére Neusiedlbe jött, hogy a butorokat más városba vigye, magával vitte a kutyát is. A következő napok egyikén a kutya megint megszökött Neusiedlbe. Néhány nap előtt egyik lakos a kutyát a temetőben a gazdája sirján látta feküdni. A hű kutya nem akart onnan elmenni. Most a lakosság elhatározta, hogy a kutyát megmérgezi, hogy lelki szenvedéseitől megszabadítsa.

Igazán szép, hogy az embereknek milyen jó szíviük van és milyen kedves történetekkel akarják az emberiséget jóságra oktatni.

Egy amerikai mumia.

Smith L. tanár Brit-Kolumbiában a Vancouver sziget közelében rendkívül érdekes felfedezést tett. Egy kőszirban egy jó állapotban levő mumiát találtak, amelyet most New-Yorkba visznek. A meglepő felfedezés Smith tanár évek hosszú során át folytatott antropológiai kutatásának az eredménye. Ehhez a kutatáshoz egy ismert new-yorki milliomos nyújtott segédkezet. A szarkofágot egy hegyi barlangban találták, amely a hegy csucsára vezető ösvény szélén van. A hegyoldal fehér mészkőből és gránitból áll és azon a helyen, ahol a barlang van, mohával van belepve. Nagy kövek feküdtek a barlang nyílása előtt és pusztán véletlen, hogy Smith tanár észrevette a kövek mellett rejlő barlangot. A barlang falán olvashatatlan elmosódott írások voltak és csak néhány kis üreg mutatta, hogy a fal mögött nagyobb barlangnak kell lenni. Ebben találta Smith tanár a mumiát, amely egy kőszirban feküdt. Volt több ilyen kőszir is, de azok teljesen üresek voltak. Amikor a sir kőfedelét levette, ugyanaz a szag áradt ki, mint amilyent az egyiptomi mumiáknál tapasztalták. A mumia különös szövetbe volt burkolva. A nyakról tizenkét ránczsal egy kendő függött alá, amely félig hajból, félig puha fahéjból készült. Az arcz hasonlít az egyiptomi mumiák arczához és nagyon jó állapotban van. A fejen különösen a magas homlok tűnik fel. Egyik kezét megszabadították a burkolatától. Csak csont és bőr volt, a körmök majdnem egészen eltűntek. A mumia magas férfi volt, hat lábánál valamivel több. A bokáján és a kézcsuklóján ezüstkarikák vannak, amelyek más érczel vannak keverve.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Hibaigazítás. A mult számunkban megjelent kártérítési köszönőnyilatkozatban a tanúként szereplő állomásfőnök neve *Czibulka Róbertnek* olvasandó.

Csere. Melyik váltóór volna hajlandó a miskolczi üzletvezetőség területén a S.-A.-Ujhely—Mezőlaborczi vonalon fekvő *Tőke-Terebes* állomásra cserélni. Előny, hogy nincs éjjeli szolgálat. A ki cserélni óhajt, forduljon a »Kitartás« kiadóhivatalához.

Török Antal, Rákos-Csaba. Tudomásul vettük. Tagsági jogosultságát fenntartjuk.

Ebner Károly, Pozsony. Tudomásul vettük. Üdvözöljük.